

Visitatie: kans of bedreiging?

Rob Dijkstra en Kees in 't Veld

Visitatie heeft vooral als doel om aan de praktijk inzicht te geven in aspecten van de kwaliteit van de zorg en van de service aan patiënten, op basis waarvan de praktijk die kwaliteit kan borgen en verbeteren. Voor veel huisartsen staat het leveren van goede zorg centraal en is het inzicht krijgen in het eigen handelen niets nieuws. Intercollegiale toetsing is al jaren gemeengoed binnen de huisartsenpraktijk en bestrijkt, in tegenstelling tot de specialistische praktijk, meerdere competentiegebieden.

Het is spannend om je niet tot het krijgen van inzicht te beperken, maar om daadwerkelijk meters te maken en de organisatie van de praktijkvoering en de kwaliteit van de medische zorg waar mogelijk aan te pakken. Indicatoren zijn onmisbaar bij het krijgen van inzicht door het maken van vergelijkingen en er wordt hard gewerkt aan het zoeken van betekenisvolle indicatoren. De indicatoren die er zijn omvatten niet alle aspecten: de kunst laat zich minder goed in cijfers vangen dan de kunde. Toch hoeft dit geen reden te zijn de kunde niet meetbaar te maken. In tegenstelling tot het beeld dat vaak wordt geschetst, staan huisartsen positief tegenover het gebruik van indicatoren. Het meest recente ledenonderzoek van het NHG onder 485 huisartsen liet zien dat 80% heeft behoefte aan een jaarlijks inzicht in de mate waarin de diabetespatiënten en andere patiëntengroepen volgens de richtlijnen (NHG-Standaarden) worden behandeld. Eenzelfde percentage geeft aan dat indicatoren hiervoor geschikt zijn; 73% vindt dat het NHG een actieve rol bij het ontwikkelen en introduceren van indicatoren moet spelen, terwijl 30% aangeeft hierin een bedreiging voor de autonomie van huisartsen te zien.

Van belang bij het verzamelen van gegevens is dat huisartsen aangeven dat cijfers pas nuttig zijn als ze relevant zijn voor de praktijkvoering. Hierbij geldt: 'Not everything that can be counted necessarily counts' (Albert Einstein).

Herregistratie, visitatie en accreditering

In de herregistratie-eis staat dat je als huisarts werkt in een praktijk die meedoet aan een schema van visitatie van de praktijk. Deze visitatie vindt plaats volgens de voorwaarden van de beroepsgroep (en dus niet volgens de eventuele voorwaarden van de Inspectie voor de Gezondheidszorg, VWS of zorgverzekeraars). In de herregistratie-eis wordt alleen deelname aan de visitatie verplicht gesteld en speelt de uitkomst daarvan voor de herregistratie geen rol. De verzamelde gegevens worden in een rapport samengevat en door een visiteur aan de praktijk gepresenteerd

Auteursgegevens

NHG, afdeling Implementatie, Postbus 3231, 3502 GE Utrecht:
Rob Dijkstra en Kees in 't Veld, huisartsen.
Correspondentie: r.dijkstra@nhg.org

aan de hand van referentiecijfers van andere huisartsenpraktijken. Hiermee wordt de visitatie afgesloten. Belangrijk uitgangspunt is dat de huisartsenpraktijk eigenaar blijft van de gegevens.

Visitatie is ook onderdeel van de NHG-Praktijkaccreditering®. Hierbij worden gegevens verzameld over de praktijkvoering en vindt een patiëntenenquête plaats. Daarnaast wordt inzicht verkregen in het medisch handelen rond diabetes, astma, COPD, het management van hart- en vaatziekten en preventieve activiteiten zoals cervixscreening en influenzavaccinatie. Na de visitatie gaat de praktijkaccreditering verder met het toetsen van de veiligheid en hygiëne aan minimumeisen en het ondersteunen van de praktijk bij het opstellen van verbeteringsplannen. Dit proces resulteert in het afgeven van het keurmerk door een erkend accreditator. De verbeteringsplannen worden jaarlijks getoetst en bijgesteld.

Voor zowel visitatie als praktijkaccreditering is het van belang dat het verzamelen van de gegevens haalbaar is. Voor de pioniers van de NHG-Praktijkaccreditering was het verzamelen van de gegevens een forse klus. Door de beroepsorganisaties wordt samen met de HIS-leveranciers hard gewerkt aan het geautomatiseerd verzamelen van de benodigde gegevens. Het welslagen van dit proces is voorwaarde voor een goede uitvoerbaarheid van de visitatie, maar ook van de NHG-Praktijkaccreditering®.

Het tellen van kunst en kunde

Damoiseaux pleit voor het 'meten' van de kunst. Vanzelfsprekend zijn voor het geven van een oordeel over het persoonlijk functioneren van huisartsen de competentiegebieden communicatie en professionaliteit van groot belang. Het functioneren van de huisarts zal hiermee completer in beeld kunnen worden gebracht. Maar 'not everything that counts can be counted'. Hoewel het al eerder is geprobeerd, blijkt het niet eenvoudig om de kunst te ontleden en daar vervolgens indicatoren aan te verbinden. Een nieuw plan van IQ healthcare om de elementen van het professioneel functioneren van huisartsen te benoemen en in een visitatiemodel te beproeven staat in de steigers. Wellicht kan in de toekomst dit element aan een visitatie worden toegevoegd.

Visitatie en waarnemers

Voor de meeste collega's is de status van waarnemer een tijdelijke, als voorbereiding op duurzame praktijkvoering in één huisartsenpraktijk. Het lijkt ons om die reden overbodig om voor die huisartsen een aparte regeling te ontwerpen. De kleine categorie structurele waarnemers en alle hidha's werken uiteindelijk in alle gevallen in een praktijk die gevisiteerd wordt en zij krijgen op die manier inzicht in het handelen in de praktijk.